

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 95. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr06val-shoot-idm139779801797472/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Participium: numerusbøjning

Et af udtrykkene for en normativ ikke-moderniserende indflydelse i tekstoverleveringens forløb er, at efter pluralt subjekt + *være* indløjes ofte pluralt participium til forskellig tid. DSH III 209 stiller (ganske vist i omtalen af genus) konservative sprogfolk som Mølbech og Heiberg overfor rigsmålstendenser til neutrums-*t* i alle former. Konservatismen ses i vort apparat, der indfører former som I 73 *gaaede*, 176 *vædede fast*, II 222 *tagns*, III 16 *reiste*, 181 *vaskeds . . . og tørret (> tørrede)*, 195 *overskaarne*; herimod V 186 *Barn være spredte om > spredt*. Med pluralismorfevariant: V 14 *være ladede* (O 1840) > *ladte* (A 1868); MO ogsaa *ladte*.

Efter pl. + *blive* fx. III 125 *blev tømt > bleve tømt D*.

Efter *faae* er noteret IV 145 *at faae disse satte > sat A²*.

Også i andre funktioner end infinit verbal er der overvægt for sg. > pl.: I 58 *med Vinger trykket > trykkede*; II 41 *haade Jordhøer trukket paa Straa > trukne*; III 46 appos. *lagt > lagte*; 134 *Vildænderne flui forskrækket op > forskrækkede*; men IV 54 *som baarne af Tanken > baaret (= OO²)*, jf. 54₂₃.

Participium: genusbøjning

Som ved numerus sker der ofte en konservativ differentiering af participiums neutrumsform på *-t* som normalform til *-n/-t* alt efter genus. Efter fælleskøns-subjekt + *være* er der vaklen, men **D** ender gerne med *-n*-morfein, fx.: I 59 *den . . . var nu bleven opvarmet* overfor *saa forskrækket var han blevet*, begge *-n A²*; *-t BC*, *-n D*; 62 *en Marmorsøile, som var faldet om*; 93 *den lille Høufue [var] kommet til*; 141 *skulde Synden være kommen*; II 16 *en Klump Jord, der var faldet*, jf. II 151, 245, V 130; II 74 *han var frosset ihjel*; 246 *Møppen var død . . . og begravet*, jf. III 196, IV 66; IV 33 *jaget O > jagen*; IV 147 *fanget var den AC*, men *fangen A²*, her med betydningsnuance ihvertfald i vore øren.

Efter *blive* fx.: I 91 *blev Hønten overtrukket*; 155 *Han blev saa nydeligt modtaget*, jf. II 28; III 63 *blev sat . . . fændet . . . fik . . . > funden*; V 16 *Humeur . . . blevet . . . han . . . bleven > 2 × bleven B*, men 2 × *blevei OO²*; 41 *blev han skaaret > skaaren*.

Endvidere: II 224 *han, baaret > baaren*; III 56 *Den nye Afc laae endnu kun skrevet > skreven*; IV 188 *en halv udsprunget Tulspan > udsprungen*.